

АННОТАЦИЯ

диссертации на соискание ученой степени доктора философии (PhD) по специальности «6D050900 - Финансы»

НУРМАГАМБЕТОВА АЖАР ЗЕЙНУЛЛАЕВНА

«Совершенствование финансирования инвестиционных проектов в рамках реализации национальных программ»

Актуальность темы исследования. Уровень развития предпринимательства, в частности состояние малого и среднего бизнеса, является важным показателем эффективности проводимой в стране экономической политики. Хотя в Казахстане для эффективного развития предпринимательской деятельности имеются значительные предпосылки (природные, трудовые, финансовые и т.д.), малый и средний бизнес развивается неравномерно и недостаточными темпами развития по сравнению с ведущими странами. Формирование благоприятной среды для деятельности субъектов малого и среднего бизнеса и привлекательного инвестиционного климата являются важнейшими компонентами механизма обеспечения инновационного развития и конкурентного потенциала страны. Государственная поддержка предпринимательства в значительной мере обеспечивает устойчивое и динамичное социально-экономическое развитие в условиях возрастающей конкуренции на мировых рынках. Послание Президента Казахстана Назарбаева Н.А. краеугольным камнем стратегии «Казахстан-2050» определяет поддержку предпринимательства и субъектов малого и среднего бизнеса. Важным инструментом государственной поддержки субъектов МСБ является совершенствование финансирования инвестиционных проектов в приоритетные отрасли экономики. В связи с этим возникает необходимость в разработке эффективного механизма финансирования инвестиционных проектов в рамках реализации национальных программ с использованием инновационных инструментов.

Цель и задачи диссертационного исследования. Цель диссертационного исследования заключается в обосновании научных подходов к решению проблемы финансирования инвестиционных проектов в современных экономических условиях и разработка механизма эффективного взаимодействия банков и предприятий в рамках реализации национальных программ.

Для решения поставленной цели необходимо решить следующие задачи:

- выявить современные тенденции механизмов развития финансирования инвестиционного проекта малого и среднего предпринимательства в РК приоритетных отраслей экономики;
- разработать методику оценки эффективности инвестиционных проектов субъектов малого и среднего предпринимательства в рамках реализации национальных программ;

- осуществить сравнительный анализ эффективности финансирования инвестиционных проектов деятельности малых предприятий в региональном разрезе;
- обосновать методику форсайт, приведенную в соответствие к использованию предпринимателями в Казахстане и провести анализ реализации модели форсайт исследования;
- определить инструментарий кластерной поддержки субъектов малого и среднего бизнеса по средствам многомерной классификации регионов Казахстана для роста эффективности финансирования предпринимательской деятельности и активности;
- разработать действенный механизм финансирования инвестиционных проектов в рамках реализации национальных программ.

Предмет и объект исследования: Объектом исследования является субъекты МСБ приоритетных отраслей экономики.

Предметом исследования выступает механизм финансирования инвестиционных проектов банками второго уровня субъектов малого и среднего предпринимательства в процессе реализации национальных программ.

Теоретической и методологической базой исследования. В процессе работы применялись методы сравнительного анализа, экономико-статистические методы, методы экспертных оценок, а также синтеза, обобщения и научной абстракции, в соответствии с которыми рассматриваемая проблема анализируется во взаимосвязи с экономическими процессами, происходящими на различных уровнях государственного регулирования. В качестве инструмента диссертационного исследования использовались методы кластерного анализа, эконометрического моделирования, многомерной статистической модели Варда, а также табличные и графические методы представления статистических данных. Обработка данных проводилась с использованием пакетов прикладных программ «Statistica», «SPSS», «Microsoft Excel».

Научная новизна диссертационного исследования состоит в разработке научно-обоснованных рекомендаций по совершенствованию финансирования инвестиционных проектов субъектов МСП перспективных отраслей экономики банками второго уровня, в рамках реализации национальных программ, в предложении комплекса мер, направленных на эффективность их реализации в регионах Казахстана.

Наиболее важные результаты исследования заключаются в следующем:

- предложена авторская трактовка финансирования инвестиционных проектов в рамках реализации национальных программ, в которой обоснована взаимосвязь государственно-частного партнерства, для обеспечения экономической безопасности страны;
- дано уточнённое определение кредитоспособности заемщика инвестиционного проекта, как способности аккумулировать денежный поток достаточный для погашения предоставленного кредита с точки зрения оценки рисков и доходов;

- разработана методика оценки эффективности проекта, в рамках реализации национальных программ при которой оценка проекта в целом и его потенциальная привлекательность финансирования зависит от предполагаемого уровня экономической, бюджетной, социальной эффективности;

- предложена методика форсайт для субъектов малого и среднего бизнеса, поддерживающая финансовую устойчивость и конкурентоспособность субъектов МСБ, заключающаяся в организации и развитии в Казахстане «форсайт-пространства» через активное использование экспертной группы

- для принятия решения о финансировании инвестиционных проектов разработана модель адаптации методики форсайт, особенность, которой заключается в анализе достижимости установленных параметров ее внутренней среды, как показателя устойчивого развития;

- выявлены кластеры, влияющие на эффективность деятельности субъектов малого и среднего предпринимательства по регионам Казахстана, основанные на многомерных методах исследования зависимостей, кластерного анализа, эконометрического моделирования. И по каждому выделенному кластеру предложены инструменты поддержки субъектов малого и среднего бизнеса в целях реализации национальной программы;

- разработан механизм финансирования инвестиционных проектов с использованием инновационных инструментов в целях реализации государственных программ, заключающийся в усилении ключевых критериев для повышения эффективности финансирования.

Защищаемые положения:

- авторская трактовка финансирования инвестиционных проектов в рамках реализации национальных программ;

- уточненное определение кредитоспособности заемщика инвестиционного проекта;

- методика анализа эффективности инвестиционного проекта в рамках реализации национальных программ по критериям экономической, социальной и бюджетной эффективности;

- выявленные приоритетные направления – форсайт, как метода экспертной оценки стратегического развития, способствующие повышению результативности финансирования проектов субъектов малого и среднего бизнеса и созданию форсайт пространства;

- типовая трехэтапная модель адаптации форсайт применительно к приоритетным секторам экономики, направленная на совершенствование механизма финансирования инвестиционных проектов субъектов малого и среднего бизнеса, носящая стратегический характер, способствующая стандартизации оценки;

- кластерный инструментальный поддержки приоритетных отраслей экономики, дифференцированный по группам регионов РК выделенных по средствам многомерного статистического анализа факторов, влияющих на деятельность предпринимателей малого и среднего бизнеса;

- механизм финансирования инвестиционных проектов, как действенный инструмент государственного - частного партнерства в целях эффективной реализации национальных программ, разработанный на основе существующих инновационных методов и приёмов.

Практическая значимость исследования заключается в разработке предложений и рекомендаций по совершенствованию финансирования инвестиционных проектов в не сырьевые сектора экономики в РК. Результаты исследования могут быть использованы при реализации государственных программ по финансированию МСП в регионах Казахстана. Сформулированные в работе положения имеют практическое значение для дальнейшего углубленного исследования закономерностей и особенностей финансирования инвестиционных проектов в экономической деятельности Казахстана. Предложенные научно-практические рекомендации исследования могут способствовать реализации задач поставленных в послании Президента РК Стратегии «Казахстан:2050», национальных программах АО «Фонд развития предпринимательства «Даму», в том числе программы «Дорожной карте бизнеса - 2020» и т.д.

Предложенный в работе механизм финансирования инвестиционных проектов, с использованием инновационных инструментов, по кластерной поддержке регионального предпринимательства субъектов МСБ направлен на повышение эффективности мероприятий, осуществляемых в рамках программы «ДКБ -2020». Материалы исследования также могут быть использованы в процессе преподавания ряда дисциплин: «Финансирование и кредитование инвестиционных проектов», «Банковское дело», «Финансовый менеджмент».

АННОТАЦИЯ

«6D050900 – Қаржы» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алуға дайындаған диссертациясына

НҰРМАҒАНБЕТОВА АЖАР ЗЕЙНУЛЛАҚЫЗЫ

«Ұлттық бағдарламаны жүзеге асыру шеңберінде инвестициялық жобаларды қаржыландыру жүйесін жетілдіру»

Зерттеу тақырыбының өзектілігі. Кәсіпкерліктің даму деңгейі, әсіресе шағын және орта бизнес жағдайы елде жүргізіліп жатқан экономикалық саясаттың тиімділігінің аса маңызды көрсеткіші болып табылады. Дегенмен Қазақстанда кәсіпкерлік қызметтің тиімді дамуы үшін айтарлықтай алғы шарттар бар (табиғи, еңбек, қаржылық және т.б.), орта және шағын бизнес алдыңғы қатарлы елдермен салыстырғанда даму темпі жеткіліксіз және бір қалыпты дамымауда. Шағын және орта бизнес субъектілерінің қызметі және тартымды инвестициялық климаты үшін қолайлы ортаның қалыптасуы елдің инновациялық дамуын және бәсекелік потенциалын қатамасыз ету механизмі маңызды компонент болып табылады. Кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдау айтарлықтай дәрежеде әлемдік нарықтағы өсіп отырған бәсеке жағдайында тұрақты және динамикалық әлеуметтік-экономикалық дамуды қамтамасыз етеді.

Қазақстан Президенті Н.Ә.Назарбаев Жолдауы - "Қазақстан-2050" көп қырлы стратегиясы кәсіпкерлік пен шағын және орта бизнес субъектілерін қолдауды анықтайды. ШОБ субъектілерін мемлекеттік қолдаудағы маңыды құрал экономиканың басым салаларында инвестициялық жобаларды қаржыландыруды жетілдіру болып табылады. Осылармен байланысты инновациялық құралдарды пайдаланумен ұлттық бағдарламаны жүзеге асыру шеңберінде инвестициялық жобаларды қаржыландырудың тиімді механизмін дайындау қажеттігі туындайды.

Диссертациялық зерттеудің мақсаты және міндеті. Диссертациялық зерттеудің мақсаты ұлттық бағдарламаны жүзеге асыру шеңберінде банктер мен кәсіпорындардың өзара тиімді әрекеттестік механизмін дайындау және қазіргі экономикалық жағдайда инвестициялық жобаларды қаржыландыру мәселелерін шешуге ғылыми әдістерді негіздеуден тұрады.

Алға қойылған мақсатқа жету үшін мынадай міндеттерді шешу қажет:

- ҚР экономикасы басым салаларында шағын және орта кәсіпкерліктің инвестициялық жобаларын қаржыландыруды дамыту механизмінің қазіргі заманға сәйкес тенденцияларын табу;
- ұлттық бағдарламаны жүзеге асыру шеңберінде шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің инвестициялық жобаларының тиімділігін бағалау әдістемесін дайындау;
- қарыз алушының қаржылық мүмкіндігін зерттей отырып, екінші деңгейлі банктердің инвестициялық жобаларының несие қабілеттілігін талдауды жүргізу;

- аймақтық деңгейде шағын кәсіпорындар қызметінің инвестициялық жобаларын қаржыландырудың тиімділігін салыстырмалы талдауды жүзеге асыру;

- Қазақстанда кәсіпкерлердің пайдалануына сәйкестендірілген форсайт әдістемесін негіздеу және зерттеудің форсайт үлгісін жүзеге асыруға талдау жүргізу;

- кәсіпкерлік қызметті қаржыландырудың тиімділігін және белсенділігін арттыру үшін Қазақстан аймақтарын көпжақты жіктеу құралдары бойынша шағын және орта бизнес субъектілерін кластерлік қолдау құралдарын анықтау;

- ұлттық бағдарламаны жүзеге асыру шеңберінде инвестициялық жобаларды қаржыландырудың ұтымды механизмін дайындау.

Зерттеу объектісі және пәні: Экономиканың басым салаларының шағын және орта бизнес субъектілері зерттеу объектісі болып табылады.

Ұлттық бағдарламаны жүзеге асыру үрдісінде шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің инвестициялық жобаларын екінші деңгейлі банктердің қаржыландыру механизмі зерттеу пәні болып табылады.

Зерттеудің теориялық және әдістемелік базасы Шешімді негіздеуде Қазақстан экономикасындағы инвестициялық үрдістерді зерттеуге жүйелі әдіс қолданылды. Инвестициялық жобаларды қаржыландырудың тиімділігін талдаудың статистикалық әдістері ғылыми негізделген шешімдерді дайындауда және ШОБ саласында айтарлықтай көмек көрсете алады. Осы әдістерді қолдану Қазақстан аймақтарында ШОБ даму сипатына және олардың өзара байланысын сандық бағалауға әсер ететін маңызды факторларды табуға мүмкіндік береді. Статистикалық талдау әдістері сондай-ақ шағын және орта кәсіпкерлік кәсіпорындары субъектілерінің тиімді даму резервтерін, дамудың қазіргі заманға лайық тенденцияларын табуға, базалық көрсеткіштер динамикасын зерттеуге, салыстырмалы талдау және халықаралық салыстырулар жүргізуге мүмкіндік береді. Жұмыс жасау үрдісінде салыстырмалы талдау әдістері, экономикалық-статистикалық әдістер, эксперттік бағалау әдістері, сондай-ақ синтез, қорыту және ғылыми абстракция және қарастырылатын мәселе осыларға сәйкес мемлекеттік реттеудің түрлі деңгейінде жүретін экономикалық үрдістермен өзара байланыста талданады. Диссертациялық зерттеу құралы ретінде кластерлік талдау, эконометриялық үлгілеу әдістері, сонымен бірге статистикалық мәліметтерді таблицалық және графиктік ұсыну әдістері пайдаланылды. Мәліметтерді өңдеу «Statistica», «SPSS», «Microsoft Excel» қолданбалы бағдарламалар пакеттерін пайдалана отырып жүргізілді.

Диссертациялық зерттеудің ғылыми жаңалығы экономиканың келешегі бар салалары шағын және орта кәсіпкерліктің инвестициялық жобаларын екінші деңгейлі банктердің қаржыландыруын жетілдіру бойынша, ұлттық бағдарламаны жүзеге асыру шеңберінде Қазақстан аймақтарында оларды жүзеге асырудың тиімділігіне бағытталған шаралар кешенін ұсынуда ғылыми негізделген ұсынымдарды дайындаудан тұрады.

Зерттеудің анағұрлым маңызды нәтижелері келесілерден тұрады:

- мемлекеттің дамуының дайындалған экономикалық стратегиясы шеңберінде елдің экономикалық және қорғаныс қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін мемлекеттік-жеке серіктестіктің өзара байланысына негізделген ұлттық бағдарламаны жүзеге асыру шеңберінде инвестициялық жобаларды қаржыландырудың нақты анықтамасы берілді;

- кірістер мен тәуекелдерді бағалау көзқарасы тұрғысынан ұсынылған несиені өтеуге жеткілікті ақша ағындарын жинақтау қабілеті ретінде инвестициялық жобаларды қарыз алушының несие қабілеттілігін баяндау мазмұны мен мәнінің авторлық нақты анықтамасы берілген;

- жобаның тиімділігін бағалау, жобаны бағалау тұтастай алғанда және оны қаржыландырудың ықтималдық тартымдылығы экономикалық, бюджеттік, әлеуметтік тиімділіктің болжанған деңгейіне тәуелді ұлттық бағдарламаны жүзеге асыру шеңберіндегі жобаның тиімділігін бағалау әдістемесі берілген;

- тұрақты даму көрсеткіші ретінде, оның ішкі ортасының белгіленген параметрлеріне жету оның ерекшелігі болып табылатын инвестициялық жобаларды қаржыландыру туралы шешім қабылдау үшін форсайт бейімделу үлгісі жасалған;

- эконометриялық үлгілеу, кластерлік талдау, тәуелділікті зерттеудің көпөлшемді әдістеріне негізделген Қазақстан аймақтары бойынша шағын және орта кәсіпкерлік субъектілері қызметінің тиімділігіне ықпал ететін кластерлер табылған. Ұлттық бағдарламаны жүзеге асыру мақсатында әрбір бөлінген кластер бойынша шағын және орта бизнес субъектілерін қолдау құралы ұсынылған;

- эксперттік топтың белсенді пайдалануы арқылы Қазақстанда «форсайт-кеңістікті» ұйымдастыратын және дамытатын, ШОБ субъектілерінің несие қабілеттілігін және қаржылық тұрақтылығын қолдайтын, шағын және орта бизнес субъектілері үшін форсайт әдістемесі ұсынылған;

- қаржыландырудың тиімділігін көтеру үшін шешуші критерийлерді күшейтетін мемлекеттік бағдарламаны жүзеге асыру мақсатында инновациялық құралдарды пайдаланумен инвестициялық жобаларды қаржыландыру механизмі дайындалған.

Қорғалатын ереже:

- ұлттық бағдарламаны жүзеге асыру шеңберінде инвестициялық жобаларды қаржыландыру ұғымының анағұрлым дәл анықтамасы;

- инвестициялық жоба бойынша қарыз алушының несие қабілеттілігінің авторлық әдістемесі;

- экономикалық, әлеуметтік және бюджеттік тиімділік критерийлері бойынша жүзеге асыру шеңберінде инвестициялық жобалардың тиімділігін талдаудың;

- кеңістік форсайтын құру, шағын және орта бизнес субъектілерінің жобаларын қаржыландырудың нәтижелілігін көтеруді қамтамасыз ететін стратегиялық дамуды эксперттік бағалау әдісі ретінде табылған басым бағыт - форсайт;

- жоба бойынша банктің тиімді шешім қабылдауына қажетті инвестициялық жобаны қарыз алушының несие қабілеттілік ұғымы нақтыланған, отандық және шетелдік тәжірибелерді есепке ала отырып, қарыз алушының несие қабілеттілік ерекшелігі анықталған;

- үйлесімді әдістеме ұлттық бағдарламаны жүзеге асыру шеңберінде жобаның тиімділігі, бағалаудың негізгі критерийлерін есептеу есебінен іске асырылады;

- кеңістік форсайтын құру, шағын және орта бизнес субъектілерінің жобаларын қаржыландырудың нәтижелілігін көтеруді қамтамасыз ететін стратегиялық дамуды эксперттік бағалау әдісі ретінде форсайт-басым бағыты табылды;

- бағалауды бір үлгіге салуды қамтамасыз ететін стратегиялық сипатқа ие, шағын және орта бизнес субъектілері инвестициялық жобаларын қаржыландыру механизмін жетілдіруге бағытталған экономиканың басым секторларына қатысты форсайт бейімделудің үлгілік үш сатылы үлгісі;

- шағын және орта бизнес кәсіпкерлері қызметіне әсер ететін факторларды көпөлшемді статистикалық талдау құралдары бойынша бөлінген қазақстан аймақтары бойынша сараланған экономиканың басым салаларын қолдаудың кластерлік құралы;

- инновациялық әдістер мен тәсілдер негізінде дайындалған ұлттық бағдарламаны тиімді жүзеге асыру мақсатында мемлекеттік-жеке серіктестіктің ұтымды құралы ретінде инвестициялық жобаларды қаржыландырудың механизмі.

Тәжірибелік маңыздылығы ҚР экономикасының шикізаттық емес секторларына инвестициялық жобаларды қаржыландыруды жетілдіру бойынша ұсынымдар дайындаудан тұрады. Зерттеу нәтижелері Қазақстан аймақтарында ШОБ қаржыландыру бойынша мемлекеттік бағдарламаны жүзеге асыруда пайдаланылуы мүмкін. Жұмыстағы құрастырылған ережелер Қазақстанның экономикалық қызметіндегі инвестициялық жобаларды қаржыландырудың ерекшелігін және заңдылығын одан әрі терең зерттеу үшін тәжірибелік маңызы жоғары. Зерттеудің ұсынылған ғылыми-тәжірибелік ұсынымдары «Қазақстан:2050» ҚР Президентінің Жолдауы мен «Бизнестің Жол картасы - 2020» бағдарламасында қойылған мақсаттарды жүзеге асыруды қамтамасыз етуі мүмкін.

Ғылыми жұмыста ұсынылған аймақтық кәсіпкерлікке кластерлік қолдау бойынша инновациялық құралдарды пайдаланумен инвестициялық жобаларды қаржыландыру механизмі «Бизнестің Жол картасы - 2020» бағдарламасы шеңберінде жүзеге асырылатын шаралар тиімділігін көтеруге бағытталған.

Сонымен қатар зерттеу материалдары келесідей пәндерді оқыту үрдісінде пайдаланылуы мүмкін: «Инвестициялық жобаларды қаржыландыру және несиелеу», «Банк ісі», «Қаржылық менеджмент».

ABSTRACT

**of thesis of A.Z. Nurmagambetova for PhD degree with speciality in
«6D050900 - Finance»**

**AZHAR ZEINULLAEVNA NURMAGAMBETOVA
«Development of the funding of investment projects within the
framework of the implementation of national programs»**

The significance of the topic. Level of business development, particularly, condition of small and medium business is the important performance indicator of economic policy pursued in the country. Though there are significant preconditions for effective development of the entrepreneurship in Kazakhstan such as natural, occupational, financial, etc.; the development of small and medium businesses is uneven and insignificant in comparison to the leading countries. Creating an environment conducive to small and medium business and attractive investment climate are the most important components for providing innovative development and competitiveness of the country. Government support for entrepreneurship notably ensures stable and dynamic socio-economic development in increasingly competitive environment of the world market. President of Kazakhstan N.A. Nazarbayev provided a support for entrepreneurship and SME as the cornerstone of the strategy «Kazakhstan-2050». The measures are considered the future of the country in this area; they play a key role in reducing the dependence of Kazakhstan on commodity prices fluctuations and in ensuring the benefits of rapid economic growth for the broadest segment of population.

The goals and objectives of the research. The goal of the research is to validate scientific approaches for solving the problems of the funding of investment projects under the current economic conditions and to develop the mechanism for effective interaction of banks and enterprises within the framework of the implementation of national programs.

For the achievement of the goal, it is necessary to achieve the following objectives:

- To find out the modern tendencies of development of the funding of investment project for small and medium businesses in the priority economic branches of the RK;
- To design the methodology of assessment of efficiency of small and medium business' investment projects within the framework of implementation of national programs'
- To carry out the comparative analysis of the effectiveness of the funding of investment projects for small businesses at the regional level;
- To validate Forsythe's methods adapted for the use by the entrepreneurs in Kazakhstan and to conduct the analysis of implementation of foresight research model;
- To determine tools of cluster support for small and medium businesses concerning the means of multidimensional classification of regions in Kazakhstan for the growth of effectiveness of the funding of entrepreneurship and activeness;

- To develop an efficient funding mechanism for investment projects within the framework of the implementation of national programs.

The subject matter and the object of study: the object of study is SME of the priority economic branches.

The subject matter of study is the funding mechanism for investment projects by the regulated banks of small and medium businesses in the course of the implementation of national programs.

Theoretical and methodological basis of research. During the research, we used the methods for comparative analysis, economical and statistical methods, Delphi methods and also method of synthesis, generalization and scientific abstraction, according to which the problem under study is analyzed in conjunction with economical process taken place at the different levels of government control. The methods of cluster analysis, econometric modelling techniques and look-up table and graphical methods for statistical data presentation were used as a tool of the research. Data processing was conducted by «Statistica», «SPSS», «Microsoft Excel» application packages.

Scientific novelty of the research is to develop science-based advises on development the funding of investment projects of SME of the priority economic branches by the regulated banks, within the framework of the implementation of national programs, to propose policies, oriented on effectiveness of its implementation in the regions of Kazakhstan.

The most important results of the research will be as follows:

- There was given more accurate definition of the funding of investment projects within the framework of the implementation of national programs in which the bond of public-private sector partnership is validated in order to ensure economic security and defense of the country;

- Was proposed the author's definition of solvency of investment project borrower as the capacity to accumulate a cash flow to repay the credit from risk and income assessment perspective;

- Was designed the methods of project's efficiency within the framework of national programs in which project assessment generally and it's potential attractiveness of financing depends on the expected rate of economic, budget and social effectiveness;

- Proposing "Foresight" methods for small and medium businesses that maintain financial stability and competitiveness of SME involved in organization and development of foresight space in Kazakhstan by active use of expert group

- For decisions about financing of investment project was designed the model of foresight method adaptation, which is involved in attainment of the parameters of its internal environment, as a indicators of sustainable development;

- Identification of clusters that influence on effectiveness of small and medium businesses by regions of Kazakhstan based on multidimensional methods of the study of dependencies, cluster analysis, econometric modelling. Instruments for support of small and medium businesses are proposed for each underlined cluster in order to implement a national program;

- Development of the funding mechanism for investment projects by

innovative tools in order to implement state-run programs to strengthening key criteria for increase of effectiveness of the funding.

Provisions to be defended:

- Improved definition of the funding of investment projects within the framework of the implementation of national programs;
- Specified definition of the solvency of the investment project borrower;
- The author's method of analysis of the effectiveness of the investment project within the framework of national programs by criteria for economic, social and budgetary efficiency;
- Priority guidelines – “foresight” as a method of expert assessment of strategic development that that enhance the effectiveness of financing projects of small and medium-sized businesses and the creation of foresight space;
- A typical three-stage model of adaptation “foresight” for the priority sectors of the economy, directed on improving the mechanism of financing of small and medium-sized businesses’ investment projects, which has the strategic nature, promoting for standardization of assessment;
- The cluster tools for support of priority economic branches differentiated by groups of regions of Kazakhstan allocated by means of multivariate statistical analysis of the factors affecting the performance of small and medium-sized businesses;
- Investment project funding mechanism as an effective tool of public-private partnership for effective implementation of national programs developed on the base of existing innovative methods and technics.

Practical value of the research is development of proposals and recommendations on development of the funding of investment projects to non-raw-material economic sectors in the RK. The results of the study can be used in the implementation of state-run programs on funding SME in regions of Kazakhstan. The theses formulated in the thesis have a practical value for the further in-depth study of the principles and specificities of the funding of investment projects in the economy of Kazakhstan. The proposed practical methodological recommendations of the research can ensure the achievement of the goals of the RK President’s message «Kazakhstan 2050 Strategy», «Business Road Map - 2020» Program, etc.

The funding mechanism for investment projects with innovative tools proposed on the cluster support for activity of local SMEs is oriented on the contribution to the effectiveness of activities that are initiated within the framework of the program «Business Road Map - 2020». The study materials can also be used in teaching a number of disciplines, such as “Financing and funding of investment projects”, “Banking”, “Financial management”.